

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 37P/225/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118212871
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Silvia Tisová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2021:5118212871.27

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňou Mgr. Silviou Tisovou v právnej veci manželky - navrhovateľky: Y. H. F., rod. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. C. XXXX/X, A., právne zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Kvetoslava Kolínová, s.r.o., so sídlom Národná 10, Žilina, IČO: 47 240 997 a manžel: K. Y. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom S. C. XXXX/X, A., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o. so sídlom Nám. SNP 15, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 859 711, za účasti Okresnej prokuratúry Žilina, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom: W. F. nar. X.XX.XXXX a C. F., nar. X.X.XXXX, zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, ako kolízny opatrovníkom, na čas po rozvode manželstva, takto

rozhodol:

I. Manželstvo účastníkov konania uzatvorené dňa XX.X.XXXX v M. nad U. U. a zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Žilina vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XX, r o z v á d z a .

II. Mal. W., nar. X.XX.XXXX, a mal. C., nar. X.X.XXXX, z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky.

III. Obaja rodičia budú mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok.

IV. Otec je p o v i n ý prispievať na výživu mal. W. a mal. C. spotrebnou časťou výživného vo výške 225 € mesačne na každé dieťa, vždy do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, k rukám matky.

V. Otec je p o v i n n ý prispievať na tvorbu úspor mal. mal. W. a mal. C. sporiacou časťou výživného vo výške 50 € mesačne na každé dieťa, ktoré bude poukazovať vždy do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, na osobitný účet mal. detí zriadený matkou.

Matka je p o v i n á osobitné účty maloletých zriadiť a ich názov a číslo oznámiť otcovi do 15 dní od doručenia rozsudku. Na nakladanie s prostriedkami na účte mal. detí je potrebný súhlas súdu.

VI. Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi všeobecne

- v párnom týždni cez od štvrtka od 9. hod. do pondelka do 9. hod.

- v nepárnom týždni od štvrtka od 9. hod do piatka do 9. hod.

Táto všeobecná úprava sa neuplatní:

VII. Počas letných prázdnin, keď je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi:

- od štvrtka od 9. hod. 26. týždňa do nedele do 19. hod. 27. týždňa

- od nedele od 19. hod. 29. týždňa do nedele do 19. hod. 31. týždňa

- od štvrtka od 9. hod. 33. týždňa do nedele do 19. hod. 34. týždňa

VIII. Počas zimných prázdnin, keď je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi:

a) od 25.12. od 18. hod. do 2.1. do 18. hod., ak prázdniny začínajú v párnom roku,

b) od prvého dňa prázdnin od 18. hod. do 25.12. do 18. hod. a

od 2.1. od 18. hod. do 6.1. do 18. hod., ak prázdniny začínajú v nepárnom roku,

IX. Počas veľkonočných prázdnin, keď je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi:

- a) od štvrtka od 9. hod. do pondelka do 9. hod., ak prázdniny začínajú v párnom týždni
- b) od štvrtka od 9. hod. do soboty do 9. hod., ak prázdniny začínajú v nepárnom týždni.

X. Počas jarných prázdnin, keď je otec o p r á v n e n ý stretávať sa s mal. deťmi:

- a) od stredy od 9. hod. do pondelka do 9. hod., ak prázdniny pripadnú na párný týždeň
- b) od pondelka od 9. hod. do stredy do 9. hod., ak prázdniny pripadnú na nepárny týždeň.

XI. Matka je p o v i n n á mal. deti na stretnutie pripraviť a zabezpečiť ich otcovi odovzdanie v stanovenom čase.

Otec je p o v i n n ý odovzdať a prevziať mal. deti v pracovné dni v školskom zariadení a v dňoch pracovného voľna v mieste bydliska matky.

XII. Ak sa z dôvodov na strane matky alebo mal. detí niektorý styk neuskutoční, m á otec p r á v o na náhradný termín stretnutia v rovnakom rozsahu podľa dohody rodičov; ak sa rodičia nedohodnú, otec má právo určiť termín sám do jedného mesiaca od odpadnutia prekážky.

XIII. V y s l o v u j e predbežnú vykonateľnosť tohto rozsudku v časti úpravy rodičovských práv a povinností k mal. deťom.

XIV. Týmto ruší neodkladné opatrenie č. k. 37P/225/2018 - 684 zo dňa 8.9.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 11CoP/52/2020 - 901 zo dňa 21.12.2020.

XV. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1) Návrhom doručeným súdu 6. 9. 2018 sa manželka domáhala rozvodu manželstva s odôvodnením, že po spočiatku súladnom spolužití sa začala prejavovať dominantná povaha manžela, ktorý v prípade, aj keď si manželkin názor vypočul, i tak rozhodol podľa seba a presadil si svoj názor. Deťom sa venovala len manželka, manžel preferoval seba a svoje záujmy. Nezhody boli aj ohľadne financií, nakoľko manželka nemala žiadny prístup k peniazom s výnimkou príspevku 250 € od manžela mesačne; navyše manžel manželku na verejnosti a pri rôznych spoločenských situáciách verbálne ponižoval. Vzájomná komunikácia medzi manželmi začala stagnovať, manželka sa necítila v manželstve šťastná. City k manželovi u nej vyprchali. Manželka po rozvode manželstva navrhla mal. deti zveriť do jej osobnej starostlivosti a styk upraviť podľa posledného neodkladného opatrenia s osobitnou úpravou počas letných prázdnin v rozsahu 10 dní v každom mesiaci. Výživné navrhla v sume 250 € mesačne na každé dieťa, v závere konania návrh na výživné upravila na 300 € a 350 € na každé dieťa a 100 € na úspory na každé dieťa.

2) Manžel dôvody uvedené v návrhu na rozvod manželstva rozporoval. Poprel, že by medzi nimi vznikali časté hádky. Poukázal na to, že manželka je uzavretej povahy a odmieta o prípadných nezhodách komunikovať. O finančnú situáciu rodiny manželka neprejavovala záujem, vždy mohla nahliadnuť do jeho výplatných pásoch, pričom väčšie nákupy vždy zabezpečoval sám manžel. Manžel poprel, že by manželku verbálne ponižoval na verejnosti, naopak podnecoval ju k tomu, aby mala vlastné záujmy (cvičenie, kamarátky). O maloleté deti sa staral, pretože spravidla po 16.00 hod. sa zdržiaval v domácnosti. Nakoľko manželka nemá rada cudziu spoločnosť, prispôbil sa jej a voľný čas trávil spolu sami. Odchod manželky z domácnosti manžela prekvapil, pretože sa mu nezdôverovala s negatívnymi pocitmi. Mal záujem na obnovení manželského spolužitia. Pre prípad rozvodu manželstva navrhol striedavú osobnú starostlivosť o maloleté deti, na ktorom stanovisku v podstate zotrval počas celého konania. Manžel záujem na obnovení manželského spolužitia preukazoval potvrdením o podpornom sprevádzaní sekcie pre rodiny Žilinskej diecézy, ako aj návrhmi na psychologickú pomoc. V závere otec stanovisko k rozvodu nezmenil pre pretrvávajúce citové väzby k manželke, ktoré sú síce oslabované vzájomnými nedorozumeniami, pričom však mienil rešpektovať slobodné rozhodnutie manželky rozviesť sa. Otec ohľadne detí navrhol rovnocenný kontakt s oboma rodičmi s dvoma

alternatívami: a) v párnom týždni od stredy poobedia do štvrtka rána, resp. večera, v nepárnom týždni od pondelka do utorka a od štvrtka do nedele s tým, že od 1. 9. 2021 by súd maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti, a to v dvoch fázach (v párnom týždni od utorka do piatku a následne od nedele párneho týždňa do utorka nepárneho týždňa a v nepárnom týždni od piatku do nedele; potom od 1.2.2022 v týždňových intervaloch). Osobitnú úpravu navrhol počas prázdnin. Alternatívne navrhol b) zveriť deti po rozvoze manželstva do starostlivosti matky a upraviť styk od stredy v párnom týždni do štvrtka párneho týždňa, v nepárnom týždni od pondelka do utorka a od štvrtka do nedele, opätovne so striedavou osobnou starostlivosťou od 1. 2. 2022 v týždňových intervaloch a osobitnou úpravou počas prázdnin. Zároveň žiadal vysloviť predbežnú vykonateľnosť tohto rozsudku.

3) Kolízny opatrovník nevidel dôvod na upieranie práv jedného rodiča voči druhému a doterajšiu úpravu neodkladným opatrením považoval za nedostatočnú pre otca, ktorá nie je v záujme mal. detí. Kolízny opatrovník bol za zachovanie rovnocenného kontaktu s deťmi.

4) Okresný prokurátor vo veci navrhol maloleté deti zveriť matke a interval stretávania s otcom ponechal na úvahu súdu, pričom odporučil vychádzať z obsahu posledného neodkladného opatrenia s úpravou jedného prespatia detí u otca v rámci dvoch pracovných dní v týždni; počas letných prázdnin odporučil striedanie v týždňových intervaloch. Nariadenie výchovného opatrenia ponechal na úvahu súdu.

5) Konaniu predchádzalo a je s ním spojené konanie o úprave rodičovských práv a povinností k mal. deťom, v rámci ktorého neodkladným opatrením zo dňa 1. 10. 2018 bol upravený styk otca s maloletými cez víkend, v párnom týždni a každú stredu. Ďalšími neodkladnými opatreniami v priebehu troch rokov bol postupne styk otca s maloletými deťmi rozširovaný.

6) Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom rodičov, oboznámením sa s listinnými dôkazmi týkajúcimi sa príjmov a výdavkov účastníkov konania, správami kolízneho opatrovníka, základnej školy a materskej školy, psychológa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, znaleckým dokazovaním znalcom z odboru psychológa a inými dôkazmi ako vyplýva z odôvodnenia nižšie a rozhodol podľa nasledovných ustanovení zákonov:

7) Podľa § 22 Zákona o rodine, k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

8) Podľa § 23 ods. 1 - 3 Zákona o rodine

- súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

- súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvoze na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvoze vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

- súd pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi prihliada na porušenie povinnosti manželov podľa § 18 a 19.

9) Podľa § 24 ods. 1 - 5 Zákona o rodine:

- v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

- ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

- rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

- súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho

výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

- súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati domáhať na súde.

10) Podľa § 25 ods. 1 - 2, 4 Zákona o rodine:

- rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

- ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

- ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.

11) Základným predpokladom rozvodu manželstva je existencia vážneho narušenia a trvalého rozvrátenia vzťahov medzi manželmi; toto narušenie nastáva predovšetkým vtedy, ak sa manželia neradia, resp. nemôžu riadiť vo vzájomnom správaní pravidlami vyplývajúcimi z cit. ust. § 18 až 20 Zákona o rodine. Zrušenie manželstva rozvodom však odôvodňuje len kvalifikované rozvrátenie vzťahov medzi manželmi, ktoré má za následok, že manželstvo prestalo plniť svoj účel. Manželstvo nie je totiž len právny stav či právny pomer, ale je aj životným spoločenstvom, ktoré sa má vyznačovať vzájomným rešpektom, citovou náklonnosťou, úctou, dôverou, a pomocou; má vytvárať zdravé rodinné prostredie, kde sa manželia vzájomne správajú ohľaduplne, majú porozumenie pre vzájomné potreby a osobitné záujmy a prípadné rozpory vzniknuté pod vplyvom rôznych okolností sa snažia preklenúť vzájomnou dohodou, resp. odpustením, t. j. aby sa vo všeobecnosti vytvorili priaznivé podmienky pre spolužitie a realizáciu všetkých členov rodiny vrátane maloletých detí.

12) Manželstvo účastníkov konania uvedené atribúty nespĺňa, manželia sa citovo odcudzili, nezdediajú spoločnú domácnosť od septembra 2017, ich komunikácia je sťažená. Za príčinu rozvratu manželstva súd považuje celkový vývoj ich osobností, v rámci ktorého sa prejavila ich vzájomná nekompatibilita. Zo strany manželky došlo k vyzretiu osobnosti, keď už nebola ochotná znášať a podporovať manželovo dominantné postavenie vo vzťahu i v rodine vrátane materiálneho fungovania, čo malo na vzťah deštruktívne následky. Manželka je introvertnej povahy, problémy v manželstve spracovávala vnútorne a preto túto nedostatočnú spätnú väzbu manžel nebol motivovaný manželskú krízu riešiť, pretože si ju dostatočne neuvedomoval. Jeho záujem na odstránení rozporov a zblížení prišlo potom až v čase, keď sa manželka pevne rozhodla ho opustiť a na ďalšom zotrvaní vo vzťahu nemala záujem. Manželia nedokázali vzájomné rozdiely preklenúť napriek odbornej pomoci a tak sa ich vzťah stal už len formálnym zväzkom, ktorý nie je v záujme spoločnosti ani v záujme mal. detí, preto manželstvo súd rozviedol. Zároveň súd rešpektoval vyjadrenia manželov k veci. Rozvodom nebudú poškodené ani mal. deti, nakoľko ani doterajšia situácia medzi manželmi nespĺňala podmienky prirodzeného rodinného prostredia tak, ako ho súd opísal už vyššie. K rozvodu manželstva dochádza takmer po troch rokoch od podania návrhu; ak za tento čas manželia nedokázali nájsť späť k sebe cestu, napriek tomu, že majú maloleté deti, nie je predpoklad, že k obnoveniu manželského spolužitia dôjde.

Úprava osobnej starostlivosti k mal. deťom a úprava stretávania

13) Maloleté deti sú vo veku 7,5 a takmer 6 rokov. Ide teda o deti v mladšom školskom veku, pre ktorých vývoj je veľmi dôležitá stabilita výchovného prostredia. Od septembra 2017 ich mala v osobnej starostlivosti matka s tým, že otec trval na striedavej starostlivosti s frekvenciou jedného týždňa, ktorej sa pravidelne domáhal neodkladnými opatreniami.

14) Súd po vykonanom dokazovaní, ktorého výsledky sú vyhodnotenú nižšie, dospel k záveru, že zachovanie výchovného prostredia u matky je v prospech maloletých detí. Súd poukazujúc na svoju doterajšiu prax a skúsenosti z iných konaní v prvom rade konštatuje, že striedavá starostlivosť by nemala

byť uprednostňovanou (primárnou) formou výchovy, nakoľko vnáša prvok nestability do života detí aj s neustálymi nutnými presunmi a sťahovaním, ktoré napriek tomu, že môžu byť ako v tomto prípade v rámci jednej obce, nie sú v záujme mal. detí. Deti často nevedia, kde je vlastne ich domov, kam patria a tieto okolnosti vplývajú na formovanie ich charakteru a celkovo na ich psychický vývoj. Musia zvládať pravidelne adaptáciu na nové prostredie, čo najmä pri menších deťoch popri plnení školských povinností vytvára na ne neprimeranú záťaž. Súd má uvedené poznatky aj od detí, ktoré už v striedavej starostlivosti sú, pričom vykonával pohovory už aj s deťmi na strednej škole, ktoré svoje názory, stanoviská a pocity vedeli veľmi jasne vyjadriť. O určitých negatívnych vplyvoch striedavej starostlivosti na psychiku detí má súd poznatky aj zo strany psychológov, či už znalcov alebo psychológov pracujúcich v poradenských centrách.

15) Súd preto v zásade k striedavej starostlivosti pristupuje najmä v prípadoch, keď sa rodičia na tom dohodnú, pričom títo sú schopní komunikácie a vzájomne sa rešpektujú a podporujú v jednotnom výchovnom prístupe, a zároveň sú splnené aj ostatné materiálne predpoklady ako je napr. blízkosť domovov rodičov, zachovanie sociálnych väzieb a pod. Súd prihliadne aj k tomu, či sa samotné dieťa pozitívne k striedavej starostlivosti vyjadrí, pričom však musí byť dostatočne zrelé na to, aby dokázalo takúto formu starostlivosti vyhodnotiť.

16) V danej veci tieto predpoklady nie sú splnené zo strany rodičov, ktorí nevedia vzájomne komunikovať a ich vzťah je napätý, i keď čiastočne sa im darí komunikovať ohľadne maloletých detí. Avšak ani po troch rokoch sa situácia neupokojila, nezharmonizovala tak, aby partnerský konflikt nemal vplyv na mal. deti. Aj keď obaja rodičia deklarujú neutrálny vzájomný vzťah a úctu, v realite však rodičovský konflikt pretrváva a deti sú do neho neúmyselne zakomponované. Zo strany otca sa voči matke prejavujú prvky nátlaku, ktoré sa prejavujú aj častými podávaniami návrhmi na neodkladné opatrenie ohľadne starostlivosti o mal. deti. Súd z uvedeného vyvodil, že otec nespracoval odchod manželky, vnímajúc ho najmä ako stratu rodinného prostredia/životnej istoty, na ktoré bol navyknutý. Sama matka uviedla, že sa manželovi počas spoluzitia podriaďovala, bola submisívna. Zo strany matky pretrváva voči otcovi nedôvera ohľadne starostlivosti o mal. deti, že dokáže riadnym spôsobom (podľa jej predstáv) zabezpečiť potreby mal. detí ohľadne hygieny, stravovania či spánku a ako aj ich denného režimu a školskej prípravy.

17) Súd tiež zistil, že vzájomná komunikácia rodičov je nekonštruktívna, prebieha najmä formou sms i o úplne bežných veciach. Takáto komunikácia je neprirodzená a nefunkčná, je dôsledkom, resp. prejavom opísaného konfliktu a nespracovaného rozchodu. Je nemožné, aby si deti uvedené nevšimli. Jednoznačne sú tým deti zapojené do konfliktu, čo nemôže na nich pôsobiť inak ako negatívne. Neprebíha ani riadna vzájomná informovanosť a porada rodičov ohľadne potrieb, zdravotného stavu či záujmov mal. detí. Uvedené prípadnú striedavú osobnú starostlivosť sťažuje.

18) Je potrebné si uvedomiť, že aj za ideálnych podmienok predstavuje striedavá osobná starostlivosť značnú adaptačnú záťaž pre deti, keďže sa musia aklimatizovať na nové prostredie každý týždeň. Za takýchto sťažených podmienok sú striedavá osobná starostlivosť/príliš časté zmeny prostredia/ teda pre deti nevhodné. Za negatívne v rodinných pomeroch súd považuje tiež to, že v domácnosti otca dochádza k očierňovaniu druhého rodiča; uvedené na deti pôsobí stresujúco.

19) Uvedené závery boli potvrdené aj nariadeným znaleckým dokazovaním znalcom z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých Mgr. Miroslavou Švrlovou. Vypracovaný znalecký posudok súd považuje za jeden z podstatných dôkazov v tomto konaní. Vyplýva z neho, že mentálny vývoj mal. W. (v čase vyšetrovania dosiahla vek 6 rokov 8 mesiacov) predchádza vývoju emočnému, pričom tento nesúlad môže viesť k neurotickej reaktivite. Rovnaké zistenie nastalo u C., ktorý v čase znaleckého psychologického vyšetrenia dosiahol 5 rokov a jeden mesiac. Obe deti majú vrelý citový vzťah k obojom rodičom a naopak. Sú zvyknuté prednostne na starostlivosť matky, ktorú vnímajú ako dobrú, s otcom radi trávia čas najmä formou hry, v jeho prítomnosti sú spokojné a šťastné. Deti sa cítia dobre a spokojné u každého z rodičov, túžia mať oboch rodičov a úplnú rodinu, pričom sú veľmi vnímavé k interakciám medzi rodičmi a na nesúlad začínajú reagovať utlmaním prejavov svojho správania. W. v emočnej rovine nemá úplne spracovaný rozchod rodičov a C. odlučovaním od jedného z rodičov má nedostatočne nasycovanú potrebu blízkeho citového aj fyzického kontaktu. Odlučovanie je pre nich prechodným zdrojom smútku a emočnou záťažou, spočiatku bolo stresorom, na ktorý reagovali neurotickými symptómami. Keďže v súčasnej dobe sú emočne aj sociálne zrelšie, aktuálne ho deti akceptujú bez negatívneho dopadu na ich vývoj; deti už dosiahli

taký stupeň emočnej a sociálnej zrelosti, aby mohli prespávať bez matky u otca. Prípadná zmena spôsobu zabezpečovania starostlivosti formou striedavej osobnej starostlivosti by bola ďalšiu emočnou záťažou pre mal. deti a ich schopnosť adaptácie, pričom obe deti sa adaptujú na zmeny pomalšie so sklonom k neurotickej aktivite. Nástup na základnú školu prináša ďalšie nároky na adaptačnú schopnosť dieťaťa, preto znalkyňa aktuálne striedavú osobnú starostlivosť neodporučila, pričom za akceptovateľné považovala stretávanie s otcom počas víkendov od piatka do pondelka rána, ako i rozšírenie kontaktu počas týždňa, čo by pre budúcnosť mohlo vytvoriť priestor k plynulému prechodu do striedavej osobnej starostlivosti. Keďže aktuálny rozsah styku obmedzoval otca pri výchove a starostlivosti o deti, považovala znalkyňa za vhodné tento kontakt už rozšíriť aj počas pracovného týždňa.

20) Čo sa týka rodičov, znalkyňa zistila, že obaja pri vnímaní reality sa odkláňajú k nepodstatnému, čo môže u nich spôsobovať mierne ťažkosti v prispôbovaní. U oboch má frustrácia z neuspokojených túžob vplyv na ich správanie, pričom matka reaguje skôr introvertným štýlom zvládania situácie, riadi sa predovšetkým rozumom a prevláda u nej tendencia ponechávať si svoje pocity vo vzťahu pre seba. U otca bol zachytený vyhýbavý, ambivalentný štýl zvládania, ktorý predstavuje adaptívnu flexibilitu a schopnosť modifikovať správanie pri zmene okolností, k riešeniu problémov niekedy pristupuje na základe zváženia alternatívnych možností, inokedy sa necháva viesť pocitmi, avšak situačne jeho správanie je determinované prežívanou frustráciou, ktorého prejavy môžu byť pre druhého nepríjemné až urážlivé. Napriek tomu obaja rodičia majú dostatok zdrojov na zvládanie prežívanej frustrácie, dôsledkom čoho sa môže objavovať nechota aplikovať zmeny, čo následne môže byť prekážkou pre konštruktívnu komunikáciu a rodičovskú spoluprácu. Vzájomný vzťah rodičov je sýtený napätím a frustráciou, majú ťažkosti rešpektovať potreby toho druhého. Rodičia nie sú voči sebe otvorene konfliktní, avšak vyjadrujú nespokojnosť voči druhému týkajúcu sa spolupráce ako komunikácie ohľadom detí, stále sa teda vyskytuje dosť situácií, ktoré sú zdrojom nespokojnosti, čo deti vnímajú a na čo citlivo reagujú.

21) Otec sa so závermi znaleckého posudku stotožnil, pričom navrhol, aby rodičom bola uložená povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu. Matka poukázala na to, že znalkyňa striedavú osobnú starostlivosť nedoporučuje. Súd považoval znalecký posudok za vypracovaný s vysokým stupňom odbornosti a v súlade s ostatnými dôkazmi.

22) Z výsluchu znalca na pojednávaní dňa 15. 3. 2021 vyplynulo, že deti by otca prestali brať ako partnera na hru, pokiaľ by sa zlepšila nielen kvantita ale aj kvalita spoločne stráveného času. Striedavá osobná starostlivosť by mohla prispieť k rozvoju vzťahu s otcom, avšak vzhľadom na zachytenú neurotickú reaktivitu u detí, ktorá vychádza zo vzťahov s rodičmi, ako aj na dištančnú formu vzdelávania, keď sú deti zaťažované pandemickými opatreniami, nepovažovala znalkyňa striedavú osobnú starostlivosť za vhodnú. Maloleté deti, najmä C., majú negatívne adaptačné prejavy pri príchode od jedného rodiča k druhému, pretože sú tým zneisťované, navyše vnímajú vzájomnú nespokojnosť rodičov, pričom takéto správanie vo všeobecnosti má za následok, že deti s rodičom vytvárajú koalíciu, upozorňujú čo kto robil, čo možno následne potenciovať obmedzovanie alebo zákaz styku. Pred matkou deti upravujú svoje správanie, neprejavujú radosť z otca, pri odlučovaní pociťujú smútok, avšak po odchode matky nastáva uvoľnenie. Z pohľadu znalkyne je možný styk rozširovať buď v rámci letných prázdnin alebo počkať aspoň pol roka odvetdy, čo C. nastúpi do prvého ročníka základnej školy, ktorý je na adaptáciu dieťaťa veľmi zaťažujúci. Prípadný dvojtýždňový interval striedavej osobnej starostlivosti považovala za príliš dlhý na odlúčenie od jedného z rodičov. Odporučila rodičom zladiť sa pri výchove a reagovať na potreby detí. Za najlepšie považovala istý čas zotrvať podľa doterajšej úpravy styku podľa neodkladného opatrenia, aby prípadných zmien v starostlivosti nebolo naraz priveľa, keďže sa s nimi deti ťažšie vyrovnávajú. Odporučala rodičom, aby sa vedeli dohodnúť a neponechávali výber a rozhodovanie na dieťa, pretože nevytvárajú konflikt lojality. Striedavú osobnú starostlivosť bude možno odporučiť až vtedy, ak sa naučia rodičia spolu komunikovať. Avšak aj v tom prípade nemôže dochádzať k náhlym rýchlym zmenám a na deti klásť nepotrebné primeranú záťaž.

23) Z uvedeného je zrejmé, že návrhy otca na úpravu styku nerešpektujú požiadavku znalkyne, aby nedochádzalo k veľkým zmenám v krátkom časovom období, a preto im súd nemohol vyhovieť; navyše by v podstate išlo o striedavú osobnú starostlivosť v kratších intervaloch, čo je pre deti ešte horšie. Otec navyše navrhuje tieto zmeny v pomerne krátkom čase - jednak teda od rozhodnutia súdu a následne buď od septembra 2021 alebo od februára 2022 navrhuje opätovne striedavú osobnú starostlivosť. Pokiaľ by súd návrhom otca vyhovel, neprimeraným spôsobom by opakovaním zvýšil adaptačnú záťaž maloletých

detí, čo vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania by malo za následok ich neurotizáciu. Okrem toho, súd nemôže predvídať vývoj osobnosti dieťaťa, a nemôže upraviť osobnú starostlivosť do budúcnosti o pol roka až jeden rok; súd rozhoduje podľa okolností, ktoré sú tu v čase rozhodnutia.

24) Za podporné dôkazy o dobrej starostlivosti oboch rodičov ako aj o ich záujme o deti a dianie v materskej škole súd považoval správy zo školských zariadení. Bola konštatovaná spolupráca s oboma rodičmi na dobrej úrovni. Tiež zo správ vyplynulo, že mal. C.d v niektoré dni v jesennom období roku 2020 prichádzal ráno do triedy smutný; iné problémové prejavy v správaní nemal.

25) Vzhľadom k uvedenému súd považoval za najvhodnejšiu formu starostlivosti výlučnú starostlivosť matky, do ktorej aj maloleté deti zveril. Matka aj dosiaľ vykonávala osobnú starostlivosť o mal. deti bez zistených nedostatkov, je voči deťom empatická, má dobré predpoklady pre saturáciu citových potrieb detí (ktorá je vzhľadom na ich nízky vek vysoká). Súd prihliadol k tomu, že rodičia nežijú v rovnakej obci, na strane druhej však navštevujú školské zariadenia v Žiline, kde otec býva.

26) Otcovi súd kontakt s mal. deťmi ponechal v širokom rozsahu, aby v súlade s názorom znalkyne došlo k skvalitneniu jeho vzťahu s deťmi. Súd naviazal na dosiaľ nariadené neodkladné opatrenie a týmto rozširuje doterajšiu úpravu. Otec podľa rozhodnutia bude mať právo s deťmi sa stretávať v párnom týždni počas predĺženého víkendu - od štvrtka do pondelka rána a v nepárnom týždni môže mať deti v starostlivosti od štvrtka do piatka rána, čím sa dostatočne zabezpečí rozvíjanie vzájomných vzťahov. Doterajšie právo styku na dve poobedia bude teda nahradené jedným súvislým poobedím a nocou s tým, že v párnom týždni sa napojí na víkendový styk. Súd nemá pochybnosti, že otec svoje práva bude využívať stopercentne.

27) Čo sa týka letných prázdnin súd čiastočne naviazal na všeobecnú úpravu, keď kontakt začína vo štvrtok 26. týždňa (t. j. párneho týždňa), avšak tento styk predĺžil do nedele nasledujúceho týždňa, t. j. celkovo 11 dní, ako aj od štvrtka 33. týždňa do nedele 34. týždňa. Dvojtyždňový nepretržitý interval súd ponechal otcovi počas 30. a 31. týždňa, ktorý v zásade pripadá na prelom júla a augusta a stotožňuje sa s celozávodnou dovolenkou u otcovho zamestnávateľa. Súd má za to, že počas letných prázdnin je potrebné nechať priestor na to, aby bola zabezpečená ucelená starostlivosť o maloleté deti s možnosťou rekreačných aktivít (dovoleniek, výletov, pobytov u starých rodičov a podobne), a to pre oboch rodičov.

28) Počas zimných prázdnin súd rovnocenne/striedavo medzi rodičov rozdelil trávenie tak vianočných sviatkov ako aj osláv príchodu nového roka. Úpravu veľkonočných prázdnin a jarných prázdnin súd odvíjal od všeobecnej úpravy tak, aby bola ponechaná, prípadne rozšírená všeobecná úprava.

29) K takejto širokej úprave styku súd pristúpil na základe výsledkov znaleckého dokazovania ale vychádzal aj z nasledovných dôvodov: obaja rodičia podľa vykonaných šetrení majú vhodné podmienky pre starostlivosť o deti, obaja rodičia podľa výsledkov ostatného dokazovania sú schopní mal. deti vychovávať; len rodičovský konflikt a nekonštruktívna komunikácia vylučujú striedavú osobnú starostlivosť tak ako to súd opísal vyššie. Deti sú konfliktom zasiahnuté negatívne, pričom podľa názoru súdu neschopnosť rodičov vylúčiť ich zo vzájomného sporu nie je zapríčinená patológiou v zmysle duševnej poruchy, ale skôr celkovou situáciou spôsobenou rozvodom (ako otrasom v súkromnom živote) a v spojení s povahovými vlastnosťami rodičov, ktoré vplyvajú na vyrovnanie sa s danou situáciou. Ani jeden z rodičov nechce však druhého rodiča z výchovy detí vylúčiť, výslovne to súdu deklarujú, i keď matka mala k výchovnému pôsobeniu otca výhrady. Preto súd nevidel osobitný dôvod pre to, aby rodičom uložil výchovné opatrenie; naopak, konečným rozhodnutím sa situácia stabilizuje a podporí aj vyrovnanie sa účastníkov s ňou; súčasne sa zníži adaptačná záťaž na mal. deti. Takáto úprava môže byť (nevyhnutným) prechodom k prípadnej rovnocennej osobnej starostlivosti, avšak až po tom, čo deti vyrastú a dozrejú.

30) Počas pracovných dní v zásade bude otec preberať maloleté deti v poobedných hodinách v školskom zariadení ako neutrálnom prostredí, aby maloleté deti neboli svedkami prípadnej tenzie, a v prípade dní pracovného voľna ráno o 9. hod. v mieste bydliska matky. Odovzdávať ich bude rovnako buď ráno do školského zariadenia alebo vo voľných dňoch v domácnosti matky.

31) V prípadoch zavinených okolností na strane matky alebo mal. dieťaťa má otec právo na náhradný termín stretnutia tak, ako je uvedené v odseku XII. tohto rozsudku.

32) Obaja rodičia naďalej zostanú zákonnými zástupcami detí v plnom rozsahu; pri bežných úkonoch koná každý z rodičov samostatne a pri nie bežných úkonoch sa musia dohodnúť; v prípade nezhody rozhodne súd.

Predbežná vykonateľnosť rozsudku

33) Podľa § 233 Civilného sporového poriadku, na návrh strany, ktorej by inak hrozilo nebezpečenstvo ťažko nahraditeľnej alebo značnej škody alebo inej ujmy, súd môže vo výroku rozsudku vysloviť, že rozsudok je vykonateľný doručením; taký výrok sa na účely odvolania považuje za uznesenie.

34) Súd mal za to, vzhľadom na odôvodnenie rozsudku vo veci samej, že je v záujme mal. detí, aby došlo k okamžitej zmene doterajšej úpravy styku. V prípade aktuálne vykonávaného styku, ktorý je jednak užší, jednak menej komfortný pre rodičov i deti, nedochádza k dostatočnému rozvoju vzťahov medzi maloletými a otcom tak, aby nebol považovaný len za spoločníka do hry. Zároveň súd prihliadol k názoru znalkyne, že deti majú adaptačné ťažkosti pri zmenách prostredia. Preto je vhodné mal. deti ihneď zastabilizovať/zadaptovať na nový typ úpravy styku a na to využiť aj obdobie letných prázdnin, pred nástupom mal. C. na základnú školu. X. teda záujem mal. detí, aby súd o uvedenom rozhodol neodkladne.

35) Súd tak mohol urobiť aj neodkladným opatrením, avšak považoval za vhodnejšie využiť inštitút predbežnej vykonateľnosti; tento rozsudok bude vykonateľný doručením v časti úpravy osobnej starostlivosti a styku (v odsekoch II. až XII.), pričom v odseku IV. - V. o určení výživného je rozsudok už predbežne vykonateľný priamo zo zákona. V tejto súvislosti bolo následne nutné zrušiť nariadené neodkladné opatrenie (o úprave styku) tak, ako je uvedené v odseku XIV. tohto rozsudku.

Úprava výživného mal. detí

36) Podľa § 62 ods. 1 - 5 Zákona o rodine:

- plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času kým deti nie sú schopné samé sa živiť.
- obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov, dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.
- každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepĺnoleté dieťa, alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.
- pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd prihliadne aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.
- výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

37) Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine

Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

38) Súd v prvom rade zdôrazňuje, že za najdôležitejší parameter pre určenie výživného považuje bežný príjem a majetkové pomery povinnej osoby s tým, že tento reálny stav konfrontuje s potenciálom povinného rodiča. Výživné je totiž určené povinnému rodičovi na základe jeho možností a schopností. Je síce zrejmé, že deti majú zdieľať životnú úroveň oboch rodičov, avšak samotná okolnosť, že rodič, ktorému je dieťa zverené, má vyšší životný štandard alebo vyšší príjem, neznamená, že to povinného rodiča zbavuje zodpovednosti a znižuje rozsah jeho vyživovacej povinnosti. Vyšší príjem môže byť (a spravidla býva) totiž výsledkom lepšieho vzdelania, zvýšenej snahy pracovať alebo i pracovať na sebe samom (viac pracovných aktivít a nadčasov, služobný postup na základe predchádzajúcich dobrých výsledkov, neustále vzdelávanie a pod.). Preto by bolo nespravodlivé a demotivujúce, ak by snaha a zvýšené úsilie jedného rodiča bola dôvodom na zníženie rozsahu vyživovacej povinnosti druhého

rodiča (najmä ak tento osobnú snahu nevyvíja). Okrem toho rodič, ktorému je dieťa zverené, sa o dieťa aj osobne stará a zabezpečuje mu bytové potreby, čím si vyživovaciu povinnosť už plní naturálnym spôsobom. V neposlednom rade je úplne bežné, že takýto rodič, ak má lepšie pomery, deťom dopraje vyšší štandard bez ohľadu na to, aké výživné druhý rodič platí. V našej spoločnosti dokonca deväťdesiat percent rodičov je ochotných sa uskromniť, aby mohli splniť potreby svojich detí.

39) Uvedený názor platí aj naopak; ak rodič, ktorému je dieťa zverené, má nižší životný štandard, neznamená to, že by životný štandard detí nemohol byť zlepšený práve z výživného povinného rodiča, ktorému to pomery dovoľujú. Zároveň však výživné oprávnených detí nemá byť určené ani použité na plnenie potrieb iných osôb, a to ani rodiča, ktorý sa o deti osobne stará; tento nemôže na výživnom mal. detí parazitovať.

40) S poukazom na uvedené súd teda konštatuje, že pomery oprávneného rodiča, do rúk ktorého sa výživné platí, sú pri určovaní vyživovacej povinnosti sekundárne a nie je potrebné ich dokazovať v takom rozsahu ako príjem a majetkové pomery rodiča povinného na platenie výživného. Súd preto pri rodičoch, ktorí sa o deti starajú, zisťuje len ich bežný príjem a základné majetkové pomery, či majú ďalšie vyživovacie povinnosti, avšak podrobné dokazovanie už ďalej nevykonáva.

41) Ďalším parametrom pre určenie výživného, ktorý súd pri určovaní výživného skúma, sú potreby mal. detí. V tejto súvislosti súd vyslovuje názor, že v rámci dokazovania považuje za hospodárne a účelné skúmať len tú okolnosť, či ide o dieťa v štandardnej sociálnej skupine alebo naopak, či sa životná úroveň dieťaťa a jeho rodičov výrazne vymykajú zo všeobecného priemeru spoločnosti alebo nie. Uvedené súd vyhodnotí podľa pomerov zistených u rodičov.

42) Súd má teda za to, že podrobné skúmanie nezodpovedá účelovému výkladu ustanovení § 62 Zákona o rodine, ktoré ohľadne potrieb mal. dieťaťa ustanovuje len to, že dieťa sa má právo podieľať na životnej úrovni rodičov. Súd nepovažuje za hospodárne, účelné ani potrebné dokazovať výdavky mal. detí nad uvedený rozsah, nakoľko presnosť dokazovania je i tak relatívna, a to z nasledovných dôvodov:

43) Na základe vlastnej praxe súd zistil, že aj keď každé dieťa je iné a má iné potreby, vo všeobecnosti sú ich potreby - v určitom veku a v sociálnej skupine - v celkovom vyčíslení približne rovnaké, rozdiely sú často len v jednotlivých položkách. Výnimku tvoria situácie, ak mal. deti majú výrazne zhoršený zdravotný stav, prípadne, ak sú veľmi talentované a venujú sa nejakej nákladnej športovej či umeleckej činnosti; v takom prípade je nutné podrobnejšie skúmanie, ktoré výdavky sú nevyhnutné na vynaloženie, prípadne zodpovedať otázku, či si dieťa vzhľadom na pomery rodičov môže takúto nákladnú činnosť dovoliť. V ostatných prípadoch pokiaľ niektoré dieťa má napr. vyššie nároky na stravu, je možné uvedený zvýšený náklad kompenzovať zníženými výdavkami na iné položky, ako sú napr. ošatenie, záujmy, kultúra a podobne. Veľmi veľa detí má dnes oslabenú imunitu, trpí alergiami, takže ide už o bežný zdravotný stav. Ďalšie výdavky na zdravotnú starostlivosť variujú, či už je to zubný strojček, okuliare, apod., a aj v týchto prípadoch je nutné potreby dieťaťa uhradiť len v primeranej výške, podľa pomerov rodičov. Podobne je tomu pri záujmovej, vzdelávacej a rekreačnej činnosti. V konečnom dôsledku aj oprávnené potreby dieťaťa môžu byť uspokojené len do takej miery a v takej kvalite, ktorá zodpovedá životnej úrovni rodičov, tie isté potreby dieťaťa môžu byť uspokojované v rôznych štandardoch a v niektorých prípadoch sa môže stať, ak nejde o nevyhnutnú potrebu, že sa neuspokojí vôbec.

44) V poslednom období sa tak dokazovanie pri určení výživného začína podobať podrobnej vyšetrovacej činnosti závažného trestného činu. Súd je v rámci svojej praxe konfrontovaný s predkladaním dôkazov (pokladničných dokladov) už aj o tých najbežnejších potrebách dieťaťa ako je strava, ošatenie, hygiena. Relevantnosť týchto dôkazov je limitovaná tým, že nedokazujú samy osebe, či boli použité priamo na potreby mal. dieťaťa a neboli povedzme použité pre iného člena domácnosti. Rovnako je často možné namietat ich účelnosť a primeranosť; ak životnej úrovni dieťaťa nezodpovedajú, súd ich i tak nemôže akceptovať. Často sa tiež stáva, že povinný rodič pred skončením konania alebo rozhodnutím vo veci platí len nevyhnutné výživné, alebo dokonca neplatí výživné vôbec, a teda druhý rodič môže plniť potreby maloletých detí len v obmedzenom rozsahu, teda nie v takej miere, ktorá zodpovedá oprávneným potrebám dieťaťa. V takých prípadoch teda rodič veci zakúpi, avšak reálne nemôže preukázať vyššie výdavky, pretože ich nedokázal vynaložiť; ak by len na takomto základe bolo určené výživné súdom, bolo by to nespravodlivé tak voči rodičovi, ktorý supluje vyživovaciu povinnosť druhého rodiča, ako aj voči dieťaťu samotnému. Súd teda nemôže určovať výživné len na základe

predložených dôkazov, musí vychádzať z vlastnej praxe a svoje úvahy o oprávnených výdavkoch dieťaťa korigovať tak, aby zodpovedali sociálnym pomerom účastníkov konania.

45) Súd tiež poukazuje na inú stránku veci, ktorá sa týka situácie na súdoch a v spoločnosti všeobecne. V súčasnosti vládne spoločenský trend, že sa mimo manželstva rodí jedna tretina všetkých novorodencov a každé druhé manželstvo sa rozvádza. Tým pádom sa rozhodnutie o úprave rodičovských práv a povinností začína týkať štatisticky takého významného počtu mal. detí, že je nutné prijať určitý úzus a štandard pri určovaní výživného z hľadiska rozhodovacej činnosti tak, aby neboli príliš veľké rozhodovacie odlišnosti od sudcu k sudcovi a zároveň, aby pri takom počte vecí na rozhodnutie konanie netrvalo neprimerane dlho. Je zrejmé, že podrobné dokazovanie zbytočne predlžuje konanie a s ohľadom na už vyššie uvedené, výsledky dokazovania nemusia zodpovedať reálnemu stavu, potrebám detí. Súčasne súd je názoru, že základným pilierom spravodlivosti je predvídanie práva (súdneho rozhodnutia), a preto za podobných okolností by výživné malo byť určené rovnako. Bohužiaľ zákonodarcu na uvedené spoločenskú potrebu zatiaľ nereflektoval a všeobecnú normu v tomto smere nevydal, ako je to napr. pri živnostníkoch, ktorí sú nad určitý príjem a podľa jeho výšky (bez ohľadu na zisk) povinní platiť odvody do sociálnych fondov. Preto aj vo veci konajúca sudkyňa pristúpila k určovaniu výživného v podstate tabuľkovým/percentuálnym systémom, podľa príjmu povinného rodiča, počtu vyživovacích povinností; ide o základné činitele ovplyvňujúce výšku výživného, a prihliadla aj k ustálenej judikatúre (Krajský súd v Trnave, citácia nižšie).

46) Ďalej súd prihliada ku skutočnosti, či povinná osoba vlastní nehnuteľnosť na bývanie. Súd je totiž názoru, že je rozdiel medzi rodičom, ktorý už vlastní nehnuteľnosť vhodnú na bývanie a ktorý súčasne nie je zaťažený úverom na jej obstaranie, a rodičom, ktorý si na zabezpečenie bývania úver vziať musel. Takýto majetok vplyva na možnosti povinného rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť, keďže ho odbreňuje od podstatného výdavku. Ide teda tiež o podstatnú okolnosť.

47) Pri určovaní výživného súd v tejto veci teda primárne vychádzal z príjmových, sociálnych a majetkových pomerov povinnej osoby - otca. Otec je vysokoškolsky vzdelaný, je zamestnaný v trvalom pracovnom pomere ako manažér s priemerným čistým mesačným príjmom 1.500 €.

48) Otec je vlastníkom viacerých nehnuteľností, a to 2 bytov, a tiež dvoch garáží patriacich k týmto bytom, zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX a XXXX v kat. úz. Žilina. Oba byty postavil svojpomocne za úver, ktorý mesačne spláca Štátnemu fondu rozvoja bývania (v pôvodnej výške 1,285.000 Sk) v splátke 170 eur mesačne. Platí aj spoločnú hypotéku (v pôvodnej výške 50.000 €) v splátke 138 € mesačne; celkový zostatok úverov je cca 70.000 €. Od roku 2017 vlastní garáž evidovanú na LV č. XXXXX v kat. úz. Žilina. Tiež počas manželstva nadobudol pozemky zapísané na LV č. XXXX v kat. úz. Turie, na ktorých sa realizovala výstavba bungalovov, pričom svoj spoluvlastnícky podiel previedol za sumu 15.000 € (teda nižšiu ako bola nadobúdacia cena 18.000 € zodpovedajúca spoluvlastníckemu podielu). Vlastnil aj byt v Europalace v Žiline, ktorý však predal v roku 2017 a po odchode matky zo spoločnej domácnosti previedol kúpnu cenu 88.250 € na účet svojej matky. Vlastní osobný automobil Kia Sportage r. v. 2010; automobil Kia Ceed v priebehu konania predal. Je spoločníkom v obchodnej spoločnosti Pálenica Kysuce, s.r.o., ktorá aktuálne nevykonáva činnosť, pretože je v rekonštrukcii; podľa tvrdenia otca valné zhromaždenie spoločnosti rozhodlo, že hospodársky výsledok sa nebude z tohto dôvodu rozdeľovať.

49) Otec dobrovoľne na výživu oboch detí v období od 09/2017 do 06/2018 prispieval 200 eur mesačne na každé dieťa, rovnako v období upravenom rodičovskou dohodou. V mesiacoch od 07/2018 do 08/2018 prispel na výživu matky 100 eur/mesačne.

50) Ďalej súd prihliadol k aktuálnym pomerom matky. Táto pracuje na trvalý pracovný pomer s mesačným príjmom v hrubom 580 eur (cca 447 € netto). Matka nie je vlastníkom nehnuteľností, motorových vozidiel a nemá žiadne úspory. Bývanie si zabezpečuje (od 01.06.2020) prenájmom dvojizbového bytu v Tepličke nad Váhom s mesačným nájomným vo výške spolu s energiami vo výške 222 € mesačne; od svojich rodičov má pôžičku cca 3 500 € na bytové zariadenie. Matka má problémy so štítnou žľazou a krčvými žilami.

51) Súd zohľadnil pri určení výživného aj okolnosť, že otec trvalo prejavuje záujem o styk s deťmi a domáhal sa ho v čo najširšom rozsahu.

52) Otec opakovane počas konania matke navrhol bývanie v samostatnej domácnosti, čo odmietla, nakoľko sa byt nachádza oproti bytu, v ktorom býval otec. V tejto súvislosti má súd za to, že matka by i tak musela hradiť náklady s prevádzkou bytu (cca 130 €), pričom súčasne by otec nemal príjem z prenájmu, teda na pomery rodičov by to v podstate nemalo vplyv. To, že matka ponuku otca nevyužila, nemôže ísť na úkor výživného mal. detí; na druhej strane je na matke, aby zvolila bývanie zodpovedajúcej jej možnostiam. Súd však považuje za ľudsky pochopiteľné, že nechcela bývať v blízkosti otca, s ktorým má silno narušené vzťahy, ak mala inú, z finančného hľadiska porovnateľnú alternatívu. Rovnako nie je isté, ako by sa situácia po rozvoze vyvinula.

53) Čo sa týka prenájmu jedného z bytov, ktoré otec vlastní a prenajíma za sumu 240 eur mesačne, uvedené je možné vyhodnotiť v intenciách § 75 ods. 1 Zákona o rodine ako nezodpovedajúce trhovej cene nájmu, ktorý zo znalostí súdu z verejných zdrojov predstavuje 400 - 450 € za dvojizbový byt. Pokiaľ otec počas celého konania tvrdí, že mu jeho príjmy nepostačujú na krytie výdavkov, nie je na mieste, aby sa vzdal takejto príjmovej možnosti. Čistý zisk z prenájmu by teda mohol predstavovať 300 € mesačne. Rovnako, minimálne jednu garáž by otec mohol prenajímať za aspoň 50 € mesačne. Uvedené sumy súd aj pripočítal k bežnému príjmu otca ako ďalší potenciálny príjem.

54) Pokiaľ ide o vlastníctvo nehnuteľností, a teda majetkových pomerov účastníkov konania vo vzťahu k ich životnej úrovni, súd vychádzal z údajov katastra nehnuteľností, ktoré sú pravdivé, kým sa nepreukáže opak (§ 70 zákona 162/1995 Zb.), a teda zo skutočnosti, že vlastníkom predmetných nehnuteľností (2x byt, 3 garáže) je otec. Súd vo vzťahu k majetkovým pomerom, vlastníckym vzťahom zobrazujúcim životnú úroveň, uvádza už len to, že otec býva vo vlastnom byte a matka v byte nájomnom. Aj keby matka bývala v byte ponúknutom otcom, ich životná úroveň by vzhľadom na vlastnícke vzťahy aj tak nebola rovnaká. Súd dodáva, že životná úroveň sa odzrkadľuje aj v majetkových, vlastníckych vzťahoch, v zárobkoch, resp. je ich obrazom. Rozdielna životná úroveň sa prejavila aj v životnom štýle účastníkov konania, kým otec pravidelne lyžuje, športuje (má k tomu príslušnú športovú výbavu) a tiež dovolenkuje v zahraničí (hoc to nie je pravidelne, resp. pravidlom), matka takéto aktivity nevykonáva, nevyhľadáva ani relaxačné aktivity či skrášľujúce procedúry, venuje sa najmä deťom.

55) V priebehu konania matka uvedené rozdiely v životnej úrovni účastníkov konania zdôrazňovala. Uviedla navyše, že otec predáva nehnuteľnosti, ktoré vlastní, pod cenu a teda vzdáva sa majetkového prospechu; takto to bolo podľa názoru jednoznačne pri predaji podielov na pozemku v Turí. Rovnako bolo preukázané, že otec previedol prostriedky z predaja bytu na účet svojej matky. Matka tiež namietala údajné vrátenia pôžičiek, o ktorých ona nemala vedomosť, i že otec úvery platí z bezpodielového spoluvlastníctva na svoje výlučné vlastníctvo. Upozornila na to, že chatu v Mikšovej postavil otec, ale je vedená na meno jeho matky.

56) V tejto súvislosti súd má za to, že nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Z uvedeného dôvodu sa súd zaoberal len podstatnými otázkami vo vzťahu k prejednávanej veci, ktoré považoval z hľadiska skutkového a právneho posúdenia veci za relevantné. Predmetom danej veci bolo určenie výživného na mal. deti na čas po rozvoze manželstva, súd sa predmetu danej veci držal a preto sa nezaoberal tvrdeniami viažucimi sa skôr ku konaniu o určenie/vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctvu účastníkov konania (rodičov) ako manželov. Pokiaľ by sa aj okolnosti tvrdené matkou v tomto konaní preukázali (teda že v určitej časti nejde o výlučný majetok otca ale o majetok v bezpodielovom spoluvlastníctve, prípadne že sa prostriedky z bezpodielového majetku použili na výlučný majetok otca), preukázali by sa tým fakticky lepšie majetkové pomery matky, čo by malo za následok aj zvýšenie jej podielu na výžive mal. detí. Takéto dokazovanie (existencia bezpodielového spoluvlastníctva, pôžičiek a pod.) by sa však malo vykonať v osobitných civilných konaniach, v ktorých to má relevanciu a s výsledkom dokazovania (rozsudkom vo veci) sú spojené konkrétne následky, teda mimo konania o výživnom mal. detí, v rámci ktorých by to bolo nevhodné a zbytočne predlžujúce celý proces. Pre určenie výživného podľa názoru súdu takéto dokazovanie prekračuje už aj zákonný rámec daný ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého síce má súd skúmať vzdanie sa majetku bez dôležitého dôvodu, nemôže však suplovať dokazovanie pre iné sporové konania, ktoré účastníci môžu iniciovať. Z uvedených dôvodov súd nevykonával detailné dokazovanie v danom (tvrdenom) smere, a preto okrem iného, napr. zamietol aj výsluch svedkov - rodičov otca, za účelom preukázania existencie

pôžičiek otcovi z ich strany. Už i to, čo bolo nesporne preukázané v tomto konaní (prípadne v konaní o určenie výživného matky ako manželky), je postačujúce na určenie osobných a zárobkových pomerov otca tak, aby výživné mal. detí bolo tomu primerané a plne zabezpečilo ich potreby.

57) Súd teda súhrnom uvádza, že otec má nesporne príjem z pracovného pomeru (1.500 € mesačne), ďalší príjem z prenájmu (nesporne 100 € mesačne, potenciálne aj o 250 € viac), jeho majetkové pomery sú nadpriemerné (boli mu vyplatené kúpne ceny viac ako 100 000 €), vlastní viacero nehnuteľností (2 byty, 3 garáže), ako aj hnuiteľné veci vyššej hodnoty (2 osobné motorové vozidlá, neskôr jedno predal) a tiež je spoločníkom v obchodnej spoločnosti s potenciálnym podielom na zisku spoločnosti, a teda vychádzajúc z uvedeného aj vzhľadom na jeho preukázateľné schopnosti a možnosti dosahovať príjem a dostatočne finančne zabezpečiť seba a svoju rodinu, teda maloleté deti vrátane (doposiaľ ešte) svojej manželky. Životná úroveň matky vychádzajúc z jej schopností, možností, zárobkových pomerov (cca 500 eur) prihládajúc aj na niekoľkoročnú materskú dovolenku a vlastnícke vzťahy navrhovateľky (nevlastní hnuiteľný, nehnuteľný majetok, nemá úspory, ani osobné motorové vozidlo), je podstatne nižšia, s tým, že o mal. deti sa aj intenzívne osobne stará a zabezpečuje im bytové potreby. Z uvedeného mal súd za to, že otec po finančnej stránke sa má v podstatnej miere (oproti matke) podieľať na výžive mal. detí.

58) Podľa ustálenej súdnej praxe (napr. uznesenie Krajského súdu v Trnave vo veci spis. zn. 26CoP/40/2018 zo dňa 27.11.2018, ECLI:SK:KSTT:2018:2118200382.1) má vo všeobecnosti výživné na všetky výživou oprávnené osoby zo strany výživou povinného rodiča predstavovať 20 % až 30 % zo sumy jeho čistého príjmu, a to či už skutočne dosahovaného príjmu alebo príjmu, ktorý je podľa názoru súdu schopný dosahovať, pričom však pravdaže v každom konkrétnom prípade je potrebné zohľadniť skutočné možnosti a schopnosti každého z rodičov a skutočné odôvodnené potreby posudzovaného dieťaťa.

59) Súd s ohľadom na uvedenú súdnu prax v zásade určuje výživné v rozsahu 20 % až 30 % čistého príjmu s prihliadnutím na vek, zdravotný stav a potreby vyživovaných osôb na jednej strane (bez ohľadu na to či ide o maloleté deti alebo plnoleté osoby), ako aj na majetkové pomery a osobnú starostlivosť či iné vecné plnenia povinnej osoby. V tejto veci sa súd s ohľadom na preukázaný štandard otca a intenzívnu osobnú starostlivosť matky o mal. deti priklonil k hornej hranici 30 percent, ktorý rozsah považuje za primeraný zisteným a vyššie odôvodneným okolnostiam. S poukazom na to celkový rozsah výživného, ktorý môže otec poskytovať je cca 555 €, teda 30 % z potenciálneho príjmu otca vo výške 1.850 € vyplývajúceho z odôvodnenia vyššie.

60) Do rozvodu manželstva bol otec povinný hradiť matke výživné určené rozsudkom Okresného súdu Žilina č. k. 41Pc/17/2019 vo výške 130 € mesačne, preto výživné na mal. deti bolo určené v sume na mladšieho C. určil výživné 200 € a na staršiu W. výživné 225 € (rozsudkom č. I. 1134 zo dňa 12.4.2021). Keďže vyživovacia povinnosť k matke otcovi po rozvode manželstva skončí, je možné výživné na mal. deti zvýšiť. Keďže mal. C. nastupuje v septembri 2021 do prvého ročníka základnej školy, s čím sú spojené zvýšené (jednorazové) výdavky (nákup školskej tašky, písacích potrieb, vhodného nábytku, a to už v období pred nástupom), potreby detí budú v zásade rovnaké, a preto súd určil po rozvode manželstva na deti spotrebné výživné v rovnakej sume 225 € mesačne. Takéto výživné zodpovedá aj potrebám detí, ktoré súd vyhodnotil ako nadpriemerné, pričom podľa verejne dostupných štatistík a praxe súdu (z iných konaní) predstavujú priemerné výdavky mal. detí v mladšom školskom veku 200 € mesačne. Taktiež súd prihliadol k ostatným vecným plneniam, ktoré otec deťom počas výkonu práva styku poskytoval (rekreácia, program, školské pomôcky).

61) Podľa § 63 ods. 3 ZR, ak to majetkové pomery povinného rodiča dovoľujú, za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať aj tvorbu úspor. V takom prípade súd uvedie pri určení výživného sumu výživného, ktorá je určená na tvorbu úspor, a uloží povinnému rodičovi, aby túto sumu poukazoval na osobitný účet maloletého dieťaťa, ktorý v prospech neho zriadi rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti. Na nakladanie s prostriedkami na účte maloletého dieťaťa je potrebný súhlas súdu.

62) Vzhľadom na rozsah celkovej vyživovacej povinnosti (cca 555 €), ktorú je otec schopný poskytovať, bolo na mieste zriadiť aj sporiacu zložku výživného, pretože jeho vyššie opísané majetkové pomery to odôvodňujú. Po odpočte spotrebnej zložky 450 € súd sumu 100 € rozdelil medzi deti rovnakým dielom, po 50 €, ktoré bude otec poukazovať vždy do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje, na osobitný

účet mal. detí zriadený matkou. Matka je povinná osobitné účty maloletých zriadiť a ich názov a číslo oznámiť otcovi do 15 dní od doručenia rozsudku. Na nakladanie s prostriedkami na účte mal. detí je vždy potrebný súhlas súdu.

63) Súd tiež podotýka, že v poručenských veciach nie je viazaný návrhom účastníkov, ktorí i tak v priebehu konania svoje návrhy v petite menia bez ďalšieho (rozhodnutia o zmene návrhu), preto výrok o zamietnutí návrhu na určenie výživného vo zvyšnej časti považoval za nadbytočný.

64) Otec je povinný súdom určené výživné uhrádzať do 15. dňa mesiaca, na ktorý sa výživné poskytuje v súlade s ust. § 76 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

O trovách konania

65) V priebehu konania boli u matky dôvody na oslobodenie od súdnych poplatkov, súd preto matku nezaviazal na zloženie preddavku a ota zaviazal na zloženie 600 €. V konaní vznikli trovy znalečného vo výške 462,88 € (423,04 + 39,84 €), ktoré sa uspokojili z preddavku zloženého otcom. Napriek tomu, že podľa pomeru účasti na veci a konaní (teda ako rodičia bez rozdielu) by každý z rodičov mal znášať polovinu týchto trov, súd prihliadnuc k tomu, že rodičia sú manželia a aktuálne pomery manželky sú horšie ako u manžela, dospel k záveru, že trovy znaleckého dokazovania by mal znášať iba manžel. Preto súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Ďalšie trovy, ktoré vznikli účastníkom (najmä v podobe náhrady trov právneho zastúpenia) bude teda znášať každý z manželov sám.

66) Po vyhlásení rozsudku sa manželia vzdali práva podať odvolanie voči výroku o rozvode manželstva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je odvolanie prípustné.

Odvolanie je potrebné podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozsudku, na Okresnom súde Žilina.

V odvolaní je potrebné uviesť:

- všeobecné náležitosti podania (§ 127 ods. 1 a 2 CSP), t. j.:

ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka,

čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania

- proti ktorému rozhodnutiu smeruje,

- v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda; rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania,

- z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a

- čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- neboli splnené procesné podmienky,

- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

- zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,

- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, alebo

- súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko.

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko a zároveň si ponechal v poradí uvedené ako druhé priezvisko svoje predošlé priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že upúšťa od používania spoločného priezviska.